

Ecologische Maatregelen

Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom

Colofon

Titel	Ecologische Maatregelen
Subtitel	Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom
Status rapport	Notitie
Projectnummer	10A051
Datum uitgave	December 2010
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Werkorganisatie De Waard Postbus 5 2970 AA Bleskensgraaf
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. D. Burggraaf

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inleiding

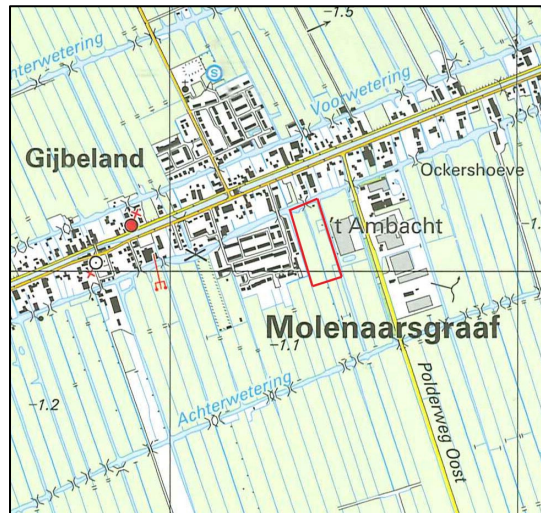
De gemeente Graafstroom is voornemens om nieuwbouw te realiseren op twee weidepercelen in Molenaarsgraaf. De nieuwbouwlocatie ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten 116-431 en 116-432. Het gebied bevindt zich op de grens van de bebouwde kom van Molenaarsgraaf.

Ter voorbereiding op de ruimtelijke ingreep zijn verschillende flora- en faunaonderzoeken verricht om te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied.

Uit het meest recente onderzoek (Watersnip-rapport 'Verkennd ecologisch onderzoek Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom', rapportnummer 10A051) blijkt dat er binnen het plangebied meerdere beschermde soorten voorkomen. Tijdens het veldonderzoek zijn de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet) en Bittervoorn (tabel 3 Flora- en faunawet / Rode Lijst status 'kwetsbaar') aangetroffen. Tevens is de beschermde plantensoort Krabbenscheer (Rode Lijst status 'algemeen voorkomend maar sterk afgenomen') aangetroffen in een van de sloten binnen het plangebied. Mogelijk komt ook de streng beschermde Groene glazenmaker (tabel 3 Flora- en fauna / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd') voor binnen het plangebied. Deze libellensoort is voor de voorplanting gebonden aan Krabbenscheervegetaties van een omvang van meer dan 20 m².

Door demping van een van de sloten binnen het plangebied, hetgeen voor de uitvoering van het project noodzakelijk is, zal schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van bovengenoemde (streng) beschermde soorten. In het kader van het Provinciaal Compensatiebeginsel zal compensatie moeten plaatsvinden van de biotopen (leefgebieden en groeiplaatsen) van soorten die voorkomen op de Rode Lijsten opgesteld door het Ministerie van LNV, te weten Bittervoorn en Krabbenscheer. In het kader van de Flora- en faunawet (FF-wet) dient een ontheffing te worden aangevraagd voor de schade die ontstaat aan de gunstige staat van instandhouding van de streng beschermde Bittervoorn (tabel 3 FF-wet) en eventueel de Groene glazenmaker.

Het is echter ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de gunstige staat van instandhouding van de streng beschermde soorten waarborgen. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdat het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van DLG op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze kan leiden tot een zgn. 'positieve afwijzing'. Dat wil zeggen: Er treedt geen schade (meer) op door het totaalplan en een ontheffing is daarom niet nodig. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen. Als de initiatiefnemer voldoende vertrouwen heeft in de genomen maatregelen, is deze toetsing strikt genomen niet nodig.

Figuur 1: Nieuwbouwlocatie Molenaarsgraaf

In deze notitie worden maatregelen beschreven om de ecologische balans binnen het plan te waarborgen. Voorts worden specifieke maatregelen beschreven om schade aan de gunstige staat van instandhouding van de streng beschermde soorten binnen het plangebied te voorkomen. Indien deze maatregelen in het planconcept geïntegreerd worden, is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

Ecologische Maatregelen

Algemene maatregelen

Om de ecologische balans binnen het plan te behouden, wordt geadviseerd om de opgaande essen (hovelingen) en de oude knotwilgen aan de noordkant van het plangebied te behouden (Figuur 2, A en B). Daarnaast wordt geadviseerd om de bestaande sloot ten westen van het plangebied te verbreden, een nieuwe sloot te graven en een groene buffer te creëren tussen de bestaande bebouwing en de nieuwbouw in de vorm van een lange, smalle kade, deels begroeid met knotwilgen (Figuur 2, C).

Bittervoorn

Door het dempen van een van de sloten binnen het plangebied, neemt de omvang van het leefgebied van de Bittervoorn af. Door de kwaliteit van het resterende biotoop te verbeteren en het nieuw te graven water op een kwalitatief goede manier in te richten, kan worden gecompenseerd voor dat deel van het leefgebied dat verloren gaat door de slootdemping. De gunstige staat van instandhouding van de Bittervoorn wordt daarmee gewaarborgd. Een dergelijke kwaliteitsverbetering kan worden gerealiseerd door de aanleg van natuurvriendelijke oevers aan de noordkant van het plangebied en aan beide zijden van de groene buffer tussen de bestaande bebouwing en de nieuwbouw.

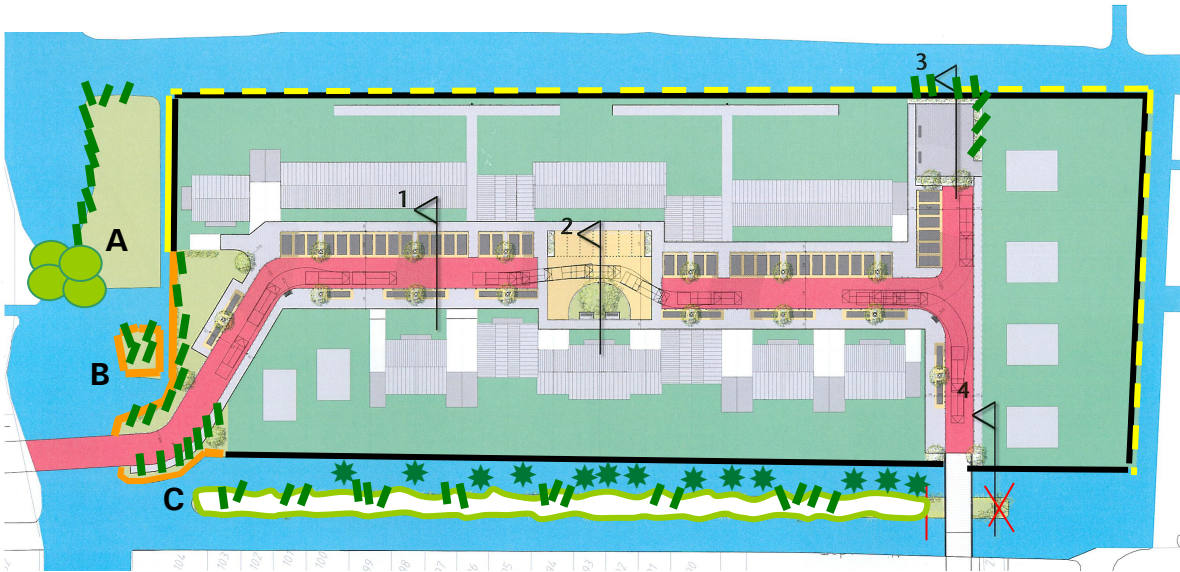
Krabbenscheer en Groene glazenmaker

De beschermde plantensoort Krabbenscheer is aangetroffen in de sloot die gedempt zal worden. Voorafgaand aan de slootdemping, dienen de Krabbenscheerplanten overgeplaatst te worden naar een geschikte plaats in de directe omgeving. Geadviseerd wordt om de Krabbenscheerplanten over te plaatsen naar de nieuw te graven sloot. Door de sloot aan de zuidkant door middel van een dam af te sluiten, wordt een gunstige situatie gecreëerd voor deze plantensoort.

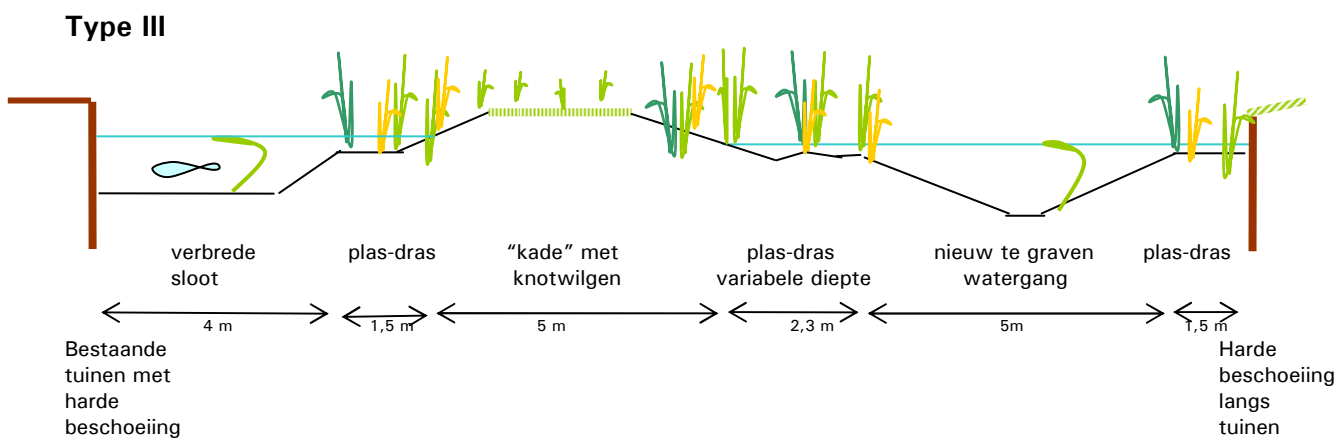
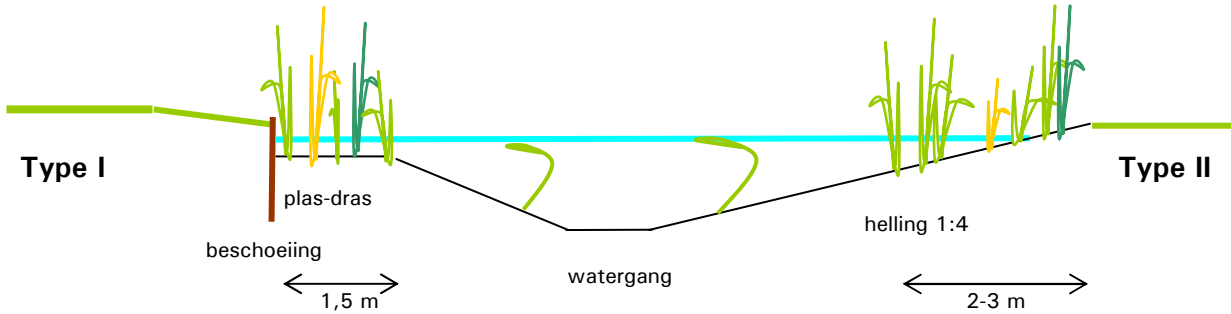
In droge perioden worden de sloten in de polders gevoed met gebiedsvreemd, voedselrijk water uit omliggende rivieren, als aanvulling op het gebiedseigen, minder voedselrijke water (voornamelijk regenwater). Wanneer een sloot aan één zijde wordt afgesloten, wordt het gebiedseigen water door opstuwend inlaatwater opgesloten tegen de dichte dam. Zo ontstaat er in de sloot een gradiënt van een minder goede (gebiedsvreemd water) naar een betere waterkwaliteit (gebiedseigen water). Dit heeft een gunstig effect op de vegetatiegroei (Watersnip-rapport 'Eindrapportage Herstel onderwatervegetatie in sloten van de Reeuwijkse Plassen door het herstel van gradiënten', rapportnummer 08A032).

Doordat de Krabbenscheerplanten over slechts een kleine afstand verplaatst worden, blijft het voortplantingsbiotoop van de Groene glazenmaker behouden. Het is daarbij wel van belang dat de Krabbenscheerplanten verplaatst worden buiten het voortplantingsseizoen van de Groene glazenmaker. Het voortplantingsseizoen van de Groene glazenmaker loopt globaal van eind juni tot eind september.

Figuur 2: Ecologische Maatregelen Molenaarsgraaf

- bestaande hovingen
- knotwilgen
- krabbenscheer
- natuurvriendelijke oever (plas-dras), met harde beschoeiing net boven de waterlijn (Type I)
- natuurvriendelijke oever, strak uitgevoerd (Type II)
- natuurvriendelijke oever met variatie in diepte, geen strakke oeverlijn (Type III)

Algemene Zorgplicht

Bovenstaande maatregelen zijn noodzakelijk om de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten binnen het plangebied te waarborgen en een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet te voorkomen. In aanvulling op deze maatregelen wordt in het kader van de Algemene Zorgplicht en de natuurbeleving van de toekomstige bewoners geadviseerd om ook langs de oost- en zuidkant van de nieuwe woonwijk een natuurvriendelijke oever aan te leggen (onderbroken lijn in Figuur 2) met beschoeiing die eindigt op de waterlijn, waarachter lage oeverplanten als Gele lis, Dotterbloem, Kattenstaart en Moerasspirea ingeplant worden.

Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Landschapsbeheer Zuid-Holland, Quick scan van beschermde flora en fauna planlocatie Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom, Rapportnummer F&F 2005.06, september 2005
5. Watersnip Advies, Eindrapportage Herstel onderwatervegetatie in sloten van de Reeuwijkse Plassen door het herstel van gradiënten, Rapportnummer 08A032, mei 2010
6. Watersnip Advies, Verkennend ecologisch onderzoek Molenaarsgraaf, gemeente Graafstroom, Rapportnummer 10A051, november 2010

Geraadpleegde internetsites:

7. www.minlnv.nl
8. www.zuid-holland.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

